

SO DE PIRAMIDE

(V)SO De Piramide, voor leerlingen met een
lichamelijke beperking of langdurige ziekte

Schoolondersteuningsprofiel 2023-2024-2025

SO De Piramide

Vastgesteld MT+ 20-12-2023

Instemming MR 26-1-2024

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Contactgegevens van de school	4
3. Leerlingenaantal.....	4
4. Kernondersteuning	4
4.A. Basiskwaliteit	4
4.B. Organisatie van de ondersteuning op SO De Piramide	4
4.C Handelingsgericht werken	7
4.D Preventieve en licht curatieve interventies	8
5. Plusondersteuning.....	14
6. Ondersteuningsbehoeften gekoppeld aan TLV- categorieën	15
7. Arrangement: Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel	17
7. Protocollen en andere informatie over de school.....	21
8. Zorgplicht.....	21
9. Ontwikkeling van de school	21

Bijlage 1
Doelgroepenmodel

Bijlage 2
Stroomschema 'Onderwijs op afstand'

1. Inleiding

Op onze school bieden we een onderwijs voor een specifieke doelgroep leerlingen. Het gaat om kinderen met een langdurige ziekte en/of een lichamelijke beperking met een IQ van minimaal 70 of waarschijnlijk een IQ van minimaal 70. De Piramide biedt haar leerlingen onderwijs met veel individuele differentiatie, maar de school biedt geen individueel onderwijs. Medische ondersteuning en therapiebehoefte moeten voorliggend zijn. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling kan de intensiteit en de vorm van de in te zetten ondersteuning per leerling variëren.

(V)SO De Piramide is een school voor speciaal onderwijs omdat zij het onderwijs combineert met verschillende vormen van onderwijsondersteuning, zorg en samenwerking met deskundige partners. Daarvoor zijn vaak aanpassingen nodig op diverse terreinen. Het spreekt voor zich dat de medewerkers binnen de school over de nodige kennis en ervaring met onderwijs aan zieke en/of lichamelijke beperkte leerlingen bezitten.

De school bestaat uit een afdeling voor regulier basisonderwijs (SO De Piramide) én uit een afdeling voor voortgezet onderwijs, waar de leerstromen arbeid t/m havo worden aangeboden (Het Piramide College).

Dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) heeft betrekking op de so-afdeling van de school. Een schoolondersteuningsprofiel is een wettelijk verplicht document voor elke school. Het SOP wordt door de school opgesteld en beschrijft op welke manier de school passend onderwijs realiseert. Het bestuur stelt het schoolondersteuningsprofiel elk jaar opnieuw vast.

Het schoolondersteuningsprofiel heeft verschillende functies:

- Het profiel geeft ouders inzicht in de wijze waarop SO De Piramide vormgeeft aan de ondersteuning van leerlingen en welke kennis en kunde bij ons op school aanwezig is;
- Het profiel geeft input voor het samenwerkingsverband, om vast te stellen of alle scholen samen een dekkend netwerk vormen van passend onderwijs voor alle leerlingen in onze regio Haaglanden;
- Het profiel is ook een houvast bij de afweging of we voor leerlingen met een onderwijsbehoefte passend onderwijs kunnen bieden.

2. Contactgegevens van de school

School	SO De Piramide
Brinnummer	20JM
Adres	Melis Stokelaan 1189, 2541 GA Den Haag
Telefoon	070-3666587
Website school	www.sovsodepiramide.nl
Naam directeur	Dick Rensen
Naam locatiedirecteur	Hanneke Korevaar
e-mail school	info@hmsdepiramide.nl
Naam intern begeleider	Marcel van de Sanden
e-mail intern begeleider	m.vandesanden@hmsdepiramide.nl

3. Leerlingenaantal

Leerlingaantal per 1 oktober 2023	84

4. Kernondersteuning

De basisondersteuning (De Piramide spreekt van kernondersteuning) in ons samenwerkingsverband bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Basiskwaliteit
- B. Organisatie van de ondersteuningsstructuur
- C. Handelingsgericht werken
- D. Preventieve en licht curatieve interventies

4.A. Basiskwaliteit

Bij het laatste inspectiebezoek aan SO De Piramide is door de inspectie het basisarrangement afgegeven. Dat betekent dat de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen van de inspectie.

Link naar de laatste rapportage van de inspectie: 19 mei 2016
https://www.zoekscholen.onderwijsinspectie.nl/pdf/arrangement.pdf?pdfId=A0000335516

4.B. Organisatie van de ondersteuning op SO De Piramide

De Piramide biedt speciale ondersteuning aan leerlingen die door hun beperking en/of ziektebeeld niet in staat zijn om deel te nemen aan het reguliere onderwijs. De wijze waarop aanmelding en inschrijving op (V)SO De Piramide zijn georganiseerd kunt u nalezen in ons Protocol Aannamebeleid (www.sovsodepiramide.nl > documenten > protocollen). De Piramide biedt via haar team van ambulante begeleiders ook advies en ondersteuning aan leerlingen en leraren op andere scholen.

De ondersteuning die SO De Piramide kan bieden is vanwege het speciale karakter van de school groter dan die van een reguliere school. Wij spreken daarom niet van basisondersteuning, maar van kernondersteuning. De onderwijsinhoud is echter zoveel mogelijk gelijk aan de inhoud van het reguliere basisonderwijs. Indien noodzakelijk wordt het tempo en/of de leerroute aangepast aan de beperking of ziekte van de leerling.

Alle leerlingen hebben een individueel ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). In het OPP staat onder andere het verwachte uitstroomniveau, de capaciteiten van de leerling, behaalde en geplande doelen voor de ontwikkelgebieden. Daarnaast wordt de extra ondersteuning geformuleerd in het handelingsgedeelte van het OPP: de plusondersteuning. De Commissie

van Begeleiding (CvB) adviseert aan de directie met betrekking tot de bijstelling en vaststelling van het OPP.

De onderwijsdoelen worden opgesteld door de leraren voor de periode van een schooljaar. De intern begeleider (IB) speelt hierbij een begeleidende rol.

Bij binnenkomst op De Piramide geeft de CVB een uitstroomadvies vanuit een opgesteld OPP. Het ontwikkelingsperspectief is dan al besproken met IB, ZOCO (zorgcoördinator), groepsleerkracht en indien mogelijk onderwijsassistent. De leerroutes van het doelgroepenmodel (zie bijlage 1) zijn leidend bij het vaststellen van een uitstroombestemming. Onze basisleerlijn zit op vmbo kaderberoepsgerichte leerweg. Indien vanuit intelligentieprofiel en ontwikkeling op leer- en sociaal emotioneel gebied al direct duidelijk is dat de basisleerlijn niet voldoende aansluit bij de behoefte van de leerling wordt het kind op een intensievere dan wel verdiepingsleerlijn geplaatst met een bijpassende uitstroombestemming.

De groepsleiding (leraar en onderwijsassistent) zorgt dagelijks voor het onderwijs, de onderwijsondersteuning en de zorg voor de leerling. Zij stellen alles in het werk om de leerling in staat te stellen de in het OPP beschreven onderwijsdoelen te laten behalen. Waar nodig kunnen zij een beroep doen op een aantal aan de school verbonden deskundigen: verpleegkundige, intern begeleider, zorgcoördinator, schoolmaatschappelijk werker, jeugdarts en de schoolpsycholoog. Wanneer er vragen of zorgen zijn over de voortgang of het welbevinden van een leerling wordt dat in eerste instantie besproken in het onderwijszorgoverleg (OZO). In dat overleg zitten in elk geval de intern begeleider, de zorgcoördinator en de groepsleiding en het kan aangevuld worden met andere betrokkenen en deskundigen. Het onderwijszorgoverleg staat regelmatig ingepland in de jaarkalender waardoor allerlei zaken op korte termijn kunnen worden besproken en indien nodig geregeld.

Wanneer het nodig is de situatie of het perspectief van de leerling in de breedte te bekijken, vindt bespreking in de CvB plaats. De CvB richt zich op haar wettelijke taken, adviesvragen vanuit het onderwijszorgoverleg en kan overstijgend meedenken en adviseren aan de schoolleiding. De CvB adviseert over het OPP, over het wel of niet plaatsen van een leerling, over het bij de leerling passende pakket van onderwijs(doelen), onderwijsondersteuning en zorg en let ook op de vraag of een leerling voldoende onderwijstijd krijgt. Vaste leden van de CvB zijn de zorgcoördinator (tevens voorzitter), de jeugdarts, de schoolmaatschappelijk werker en de schoolpsycholoog. De intern begeleider is meestal bij het CvB-overleg aanwezig.

In onderstaand schema kunt u lezen hoe de ondersteuning op SO De Piramide op hoofdlijnen is georganiseerd.

Ondersteuning	Inhoud	Voor wie	Afstemming/overleg
Kern-ondersteuning	Kwalitatief goed onderwijs aan de groep. De leraar werkt handelingsgericht. Afstemming onderwijs op specifieke behoeften binnen het basisaanbod. De algemene ondersteuning werkt preventief.	Leerlingen hebben voldoende aan het basisaanbod. Elke leerling werkt op zijn of haar niveau binnen het aanbod van de groep.	Leerlingbespreking in het OZO. Leraren onderling (doorgaande lijn en elkaar benutten als steunbron, intercollegiale consultatie) Leraar - ouder Leraar - intern begeleider
Kern-ondersteuning	Leerling plaatsen op de intensieve of verdiepingsleerlijn met inzet van preventieve en licht curatieve interventies.	Leerlingen die aanvulling nodig hebben op de doelen voor de basisgroep en subgroepen.	Leerlingbespreking in het OZO met terugkoppeling naar ouders. Leraren onderling (elkaar benutten als steunbron) Leraar - ouder
Plus-ondersteuning	Opschalen in de OZO/CvB-route met als doel handelingsgerichte adviezen te verkrijgen voor dagelijkse ondersteuning in de groep al dan niet via externen of diagnosticerend onderzoek (bijvoorbeeld aanvragen ONL traject, individueel arrangement).	Voor leerlingen waarbij de kernondersteuning niet toereikend is.	Leerlingbespreking in de CvB met terugkoppeling naar ouders. Eventueel sluit adviseur van het samenwerkingsverband aan tijdens de CvB.
Verwijzing	Verwijzing naar andere vorm van onderwijs.	Voor leerlingen voor wie De Piramide niet langer de best passende onderwijsplek is.	Leerlingbespreking in OZO en in de CvB met terugkoppeling naar ouders. Adviseur van samenwerkingsverband sluit aan bij de CvB. Het team van ambulante begeleiders kan adviseren in passende terugplaatsing, meedenken in het vinden van passender onderwijs en indien nodig de leerling begeleiden.

4.C Handelingsgericht werken

In onderstaand overzicht staan de zeven uitgangspunten van handelingsgericht werken. Daaronder staat de standaard beschreven van ons samenwerkingsverband SPPOH. De manier waarop onze school de uitgangspunten van handelingsgericht werken in de praktijk laat zien, staat beschreven bij 'onze school'. Het handelingsgerichte werken binnen De Piramide is gebaseerd op de onderwijsbehoefte die voortkomt uit het willen maken van de volgende stap in de ontwikkeling van een leerling, de daarop aansluitende gestelde doelen en wat de leerling nodig heeft om deze doelen te kunnen bereiken.

Standaarden handelingsgericht werken (naar *Handelingsgericht Werken*, N. Pameijer) vertaald naar onze school

1. Doelgericht werken.

In het OPP staan methodedoelen, toetsdoelen, doelen voor plusondersteuning en de sociaal emotionele doelen. Deze worden geformuleerd door de leraren op basis van observatie en resultaten, getoetst door de IB-er die ze langs de lat van het uitstroomperspectief legt, besproken binnen het OZO, voorgelegd aan de CvB voor advisering aan de directie.

2. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

In een cyclisch proces wordt de leerling gevolgd op cognitief en sociaal emotioneel gebied. Onze leerlingvolgsystemen zijn daarbij ondersteunend. Vanuit analyse van de resultaten wordt de uitvoering van het OPP geëvalueerd en bijgesteld. Daarbij reflecteren leraren op hun eigen handelen in de klas en de effectiviteit van de manier waarop zij het onderwijs aanbieden in de klas.

3. Onderwijsbehoeften staan centraal.

De leraren werken met een dagplanning. Aan de hand van de ervaringen van de dag wordt het lesprogramma aangepast aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen in de groep. De onderwijsassistenten spelen bij deze afstemming en de vormgeving ervan een belangrijke rol in de groep.

4. De wisselwerking en afstemming tussen het kind, opvoeding en onderwijs.

In de OPP's worden de bevorderende factoren van de leerlingen benoemd. Er wordt in het onderwijs ingezet op de sterke kanten van de leerling om de zwakke kant te compenseren en te stimuleren. Dit is terug te vinden in het handelingsgerichte gedeelte van het OPP. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen zelfverantwoordelijk zijn, eigenaar worden van hun leren en leven. Er is dan ook veel aandacht voor het versterken van zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid. Daarnaast wordt er gewerkt met KiVa, een schoolbrede en doelmatige aanpak om gewenst gedrag te versterken waardoor een sterke positieve sociale omgeving ongewenst gedrag kan voorkomen en indien nodig bijsturen. Het werkt vanuit de kracht van de groep. Ouders krijgen bij elke nieuw thema een berichtje in de Nieuwsbrief, zodat zij in hun opvoeding kunnen aansluiten bij dit thema en vanuit dezelfde gedachtegang hun kind kunnen ondersteunen.

Autometafloor: in alle groepen wordt aan de elf executieve functies gewerkt aan de hand van de autometafloor (Ans Ramaut), zodat alle medewerkers en leerlingen dezelfde taal spreken m.b.t. de executieve functies. Ouders krijgen tips voor thuis mee en worden gestimuleerd deze taal ook te gebruiken.

5. Ouders en leraren worden als ervaringsdeskundigen en partners gezien.

Ouders worden vanuit de jaarcyclus een aantal keer per jaar uitgenodigd op school om de ontwikkeling van hun kind te bespreken.

In het begin van het schooljaar wordt gestart met het ouder-vertel-gesprek.

De leerlingen kunnen twee keer per jaar zelf aangeven wat zij al goed kunnen en wat ze nog graag willen leren tijdens het kindgesprek. Het verslag van dit gesprek is de basis voor het opstellen van het kindrapport, dat zij in december en juni meekrijgen.

In februari worden ouders uitgenodigd voor de jaarlijkse evaluatie van het OPP. Het gaat er dan om te overwegen of leerlingen zich op de lijn der verwachting ontwikkelen of dat er aanpassingen gewenst zijn. Aan het eind van het schooljaar krijgen de ouders tijdens het eindejaarsgesprek nog een tweede keer een OPP met alle doelen voor het volgende schooljaar.

6. Positieve aspecten zijn van belang.

Leraren voeren met regelmaat groeps- en leerlinggesprekken waarbij kinderen goed kunnen verwoorden wat ze leuk of goed vinden, welke problemen ze ervaren en wat mogelijke oplossingen kunnen zijn. Ook zijn er gesprekken over eigen ziektebeelden en wat dat betekent voor de leerling. Zoals eerder gezegd zijn leerlingen betrokken bij hun eigen ontwikkelproces om ze eigenaar te maken van hun leren en zijn. Dit gebeurt zowel in de groep op onderwijsgebied tijdens een kindgesprek als bij het opstellen van doelen op sociaal emotioneel gebied tijdens individuele coaching en bij het opstellen van doelen bij de therapieën. Dit alles in onderling overleg en samenwerking.

7. Constructieve samenwerking.

Binnen de school heerst een open sfeer waarin medewerkers, leerlingen en ouders gezamenlijk werken aan het behalen van de doelen gesteld in het OPP. Collega's zijn bereid om van en met elkaar te leren.

4.D Preventieve en licht curatieve interventies

Binnen ons samenwerkingsverband SPPOH is afgesproken dat alle scholen preventieve en licht curatieve interventies in kunnen zetten voor leerlingen die dat nodig hebben binnen de kernondersteuning. In het Leerplan (in ontwikkeling) van SO De Piramide is terug te vinden hoe de kernondersteuning vertaald naar de verschillende vakken wordt aangeboden.

	De vijf velden	Beknopte toelichting
1	De hoeveelheid aandacht en tijd	Binnen De Piramide hebben we kleine groepen van maximaal 15 leerlingen. Hierdoor is er meer ruimte voor instructie in kleine groepen en individuele ondersteuning. Het onderwijs wordt vanaf de middenbouw in niveaugroepen aangeboden. De klassenleiding bestaat uit een leraar en een onderwijsassistent. Vanuit het OZO kan onderwijsondersteuning geïndiceerd worden, waarbij gebruik wordt gemaakt van therapeuten in dienst van Basalt Revalidatie en de inzet van RT en interne AB.

2	Het onderwijsmateriaal	<p>We werken met reguliere leerlijnen en methodes voor het basisonderwijs met aanvullend remediërend, stimulerend en trainend materiaal, zoals spellen die de executieve functies bevorderen. De leerlingen verwerken de methode op papier en/of digitaal. Wij maken een weloverwogen keuze in het verwerken op papier of digitaal met daarbij als belangrijkste criterium: effectief differentiëren. Daarnaast kijken we naar de motorische mogelijkheden van de leerling. Voor taal ligt er een doorgaande lijn van Kleuterplein, via lijn 3 naar Taal Actief. Bij rekenen loopt de leerlijn van Kleuterplein over in Pluspunt rekenen. Het voorbereidend aanvankelijk luisteren en lezen start bij Kleuterplein en loopt via lijn 3 naar stil en vlot lezen, waarbij leerlingen vanuit eigen interesse vrij kunnen lezen op eigen leesniveau. Schoolbreed is dit ingeroosterd en mag de groep op dat moment niet worden gestoord om de diepteconcentratie vast te houden.</p> <p>In de kleuterklassen staat ook het spelend leren centraal door middel van kastwerkjes, driedimensionale ontwikkelingsmaterialen en het spelen in de speelhoeken. Er is ook ontwikkelingsmateriaal op peuterniveau voor die leerlingen die met een ontwikkelingsachterstand t.g.v. hun ziekte bij ons instromen. Wij houden rekening met de fysieke beperkingen van onze doelgroep bij de aanschaf van de ontwikkelingsmaterialen.</p> <p>Vanaf de middenbouw hebben alle leerlingen hun eigen device. Bij veel methodes kunnen ze via Basispoort inloggen voor digitaal oefenen of verwerken. Er zijn diverse aangepaste hulpmiddelen op ICT-gebied zowel qua hardware als software. De therapeuten van Basalt hebben een ondersteunende rol bij het uitzoeken van meubilair, onderwijsmateriaal, hulpmiddelen.</p>
3	De ruimtelijke omgeving	<p>Het schoolgebouw (uit 2017) is volledig ontworpen met onze doelgroep in gedachte. Het gehele gebouw is rolstoeltoegankelijk; er zijn geen drempels, er zijn 2 ruime liften, brede gangen, brede deuren en ruim opgezette klaslokalen. In de school zijn tilliften aanwezig om de leerlingen uit de rolstoel te kunnen helpen. Er zijn meerdere verzorgingsruimtes in het gebouw aanwezig. Er is een ruimte waar de leerlingen kunnen rusten onder schooltijd. Ook in de gymzaal zijn hulpmiddelen aanwezig waardoor rolstoel-gebonden leerlingen ook kunnen deelnemen aan de gymactiviteiten. Ook hier wordt bij de aanschaf van de gymmaterialen rekening gehouden met de diverse beperkingen.</p>

4	De expertise	Er is kennis bij het team aanwezig over de diverse ziektebeelden. Regelmatig worden er deskundigheidsbevorderingen georganiseerd om de kennis te vergroten en up-to-date te houden. De meeste leraren hebben een HBO+ opleiding. Ook op didactisch gebied volgt de teams leraren en assistentes scholing in groepsverband om zich verder te ontwikkelen om tegemoet te kunnen blijven komen aan de diverse hulpvragen die op het team afkomen.
5	De samenwerking met andere instanties	De Piramide werkt nauw samen met Basalt Revalidatie Centrum Den Haag, Bazalt Groep, ONL, VISIO, LWOE, Florence kinderthuiszorg, Middin en diverse hulpverlenende instanties.

Hieronder een overzicht van de interventies die onze school aanvullend biedt.

Onderwijsbehoeften van leerlingen	Preventieve en licht curatieve interventies
Passend onderwijs	<p>Visie & pedagogische uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samen kennen we ieder kind. • Leerlingen zijn eigenaar van hun eigen leerproces. • We werken samen met ouders en externe partners. • Inclusief denken en werken. • Ons onderwijs is creatief, gevarieerd en sluit aan op ontwikkelingen in techniek, kunst en samenleving. • Ons onderwijs is opbrengstgericht. • Veiligheid, goede zorg en onderling respect zijn nodig voor optimale ontwikkeling. • Permanente professionalisering is noodzakelijk. <p><u>Inclusief denken en werken.</u></p> <p>Het allerliefst zien we dat een leerling in de eigen buurt op school zit. Het is niet gewoon om op een school te zitten, waar alle medeleerlingen ziek zijn of een lichamelijke beperking hebben, zelfs niet als het de leukste school van Den Haag e.o. is. We zijn er dan ook blij mee dat het geregeld lukt een leerling naar regulier onderwijs te laten uitstromen of dat het door de inzet van ons ambulante team lukt collega's en leerlingen zo te helpen, dat zij de oversteek naar onze school niet hoeven te maken. We menen ook te zien dat leerlingen met een relatief lichtere fysieke problematiek vaker in het reguliere onderwijs goed kunnen worden opgevangen en dat 'onze' huidige populatie (bijv. van vroeggeboren kinderen) zwaardere fysieke problemen heeft. Dit 'doorstroomeffect' is ook een vorm van inclusiever onderwijs! We zijn er ook blij mee dat 'we' twee locaties hebben. We merken dat de overstap van onze SO-afdeling (met veel geborgenheid) naar onze VSO-afdeling (veel glas, meer zichtlijnen) voor de leerlingen een echte vervolgstap is. Dat is positief, want</p>

	<p>straks gaan ze meer (en grotere) vervolgstappen maken. De Piramide is dan ook geen school die ernaar streeft 'prikkelarm' onderwijs te geven. Inclusiever denken en werken betekent ook op het juiste moment en in bij die leerling passende mate geluid, beweging en actie te bieden. En voor leerlingen waar dat (nog) niet kan bieden we bescherming en rust!</p> <p>Uitgebreidere informatie vindt u in ons schoolplan 2023-2027.</p>
Ondersteuning van leerlingen met een behoefte aan een voorspelbare leeromgeving	<p>In de onderbouwgroepen wordt gewerkt met dagritme kaarten. Het dagprogramma wordt 's ochtends in de groep besproken. Bij veranderingen wordt dit vooraf en duidelijk met de leerlingen gecommuniceerd. Om de duur van activiteiten inzichtelijk te maken wordt de time timer ingezet. Indien nodig is er de mogelijkheid om gebruik te maken van picto's om structuur te bieden. Het kiezen van vrije activiteiten wordt gestructureerd via het kiesbord. In de midden- en bovenbouwgroepen staat de dagplanning op het bord. In deze groepen wordt gebruik gemaakt van de time timer. Daarnaast is er in elke groep een stoplicht en heeft elke leerling een vraagkubusje.</p>
Ondersteuning van leerlingen met een eigen leerlijn, omdat ze het niveau van 1F niet halen.	<p>Vanaf ontwikkelingsniveau E4 zijn de leerlingen ingedeeld in niveaugroepen voor rekenen, taal en begrijpend lezen, waardoor zij op hun eigen niveau de leerstof aangeboden krijgen en kunnen verwerken. Op basis van de drie verschillende leerlijnen wordt de leerstof ook op de diverse niveaus verwerkt. Bij de verwerking van de leerstof wordt ook rekening gehouden met tempo, hoeveelheid verwerkingsstof, belasting, complexiteit, aandacht- en concentratieproblemen en motorische beperking. Voor iedere leerling wordt gekeken wat nodig is en hoe het passend kan worden gemaakt naar individuele behoefte uitgaande van aanbidding in groepen. Leerlingen die een uitstroomperspectief van praktijk of vmbo basisberoepsgerichte leerweg hebben, kunnen naar alle waarschijnlijkheid niet over de hele linie het niveau van 1F gaan behalen. Deze leerlingen ontwikkelen zich op hun eigen leerlijn in hun eigen tempo waarbij wel twee keer per jaar wordt geëvalueerd of zij de tussenliggende doelen passend bij hun uitstroomperspectief hebben behaald.</p>
Ondersteuning van leerlingen met behoefte aan een uitdagende, verdiepende leeromgeving die verder gaat dan het huidige curriculum.	<p>Wij bieden leerlingen met meer capaciteiten het verdiepingsprogramma vanuit de regulier aangeboden methodes voor taal en rekenen. Leerlingen die meer capaciteiten hebben, krijgen de mogelijkheid om vaker een spreekbeurt of presentatie te houden of werkstuk te maken.</p>
Ondersteuning van leerlingen met behoefte aan oplossingsgerichte, gedragsinterventie technieken.	<p>Het klassenteam voert dagelijks gesprekjes met de leerlingen over hun welbevinden, gedrag en emoties. In individuele setting dan wel in kleinere of grotere groepen. Bij problemen wordt de relatie gelegd tussen wat is er gebeurd, hoe reageerde jij en de ander, wat was het gevolg en hoe kun je dit een volgende keer anders aanpakken. Leerlingen vertellen</p>

	<p>elkaar ook over hun ziektebeeld en de reden waarom ze naar het SO van De Piramide komen.</p> <p>Gedragvaardigheden zijn een onderdeel van de te ontwikkelen executieve functies. Het gaat dan om reactie inhibitie, emotieregulatie, volgehouden aandacht, taakinitiatie, flexibiliteit en doelgericht gedrag. Wij zetten aansturing op gedrag groepsgewijs en schoolbreed in, hierdoor is het aanbod meer inclusief. Alle leerlingen profiteren ervan en niemand is de uitzondering. Wij doen dit m.b.v. de Autometafloor. Leerlingen worden zich bewust van gedrag met deze metafoor en leren een gezamenlijke taal die voor en door anderen wordt verstaan. Zelfverantwoordelijkheid voor eigen handelen en zelfvertrouwen wordt vergroot. Ouders ontvangen tips om ook thuis op deze manier met hun kind in gesprek te gaan en gedrag op een positieve manier aan te sturen. Als de problemen dieperliggend of complexer zijn kan het worden besproken in het onderwijszorg-overleg, de CVB of tijdens de planbespreking bij Basalt. Van daaruit kan gedacht worden aan psychologische begeleiding bij Basalt of verwijzing naar externe instanties zoals een Banjaard, Youz en Yoep, Centrum van Autisme.</p>
<p>Vroegtijdige signalering leer-, opgroei- en opvoedproblemen.</p>	<p>Het observeren van de leerlingen is ingebed in ons handelen van alle dag. Regelmatig zijn er korte overlegmomenten tussen leraar-onderwijsassistent-verpleegkundige-zoco-IB-schoolpsycholoog-revalidatiearts-therapeuten-maatschappelijk werker en indien nodig directie.</p> <p>Minimaal een keer per maand is er een onderwijszorgoverleg waarin alle leerlingen aan bod komen.</p> <p>In groep 1 en 2 wordt de ontwikkeling van de leerlingen bijgehouden in het leerlingvolgsysteem MijnKleutergroep.nl.</p> <p>Voor groep 3 tot en met 8 analyseren wij de leerontwikkeling van het kind aan de hand van de toetsresultaten in Cito Leerling-in-Beeld en methodes. Past de gekozen leerroute en verwachte uitstroombestemming nog bij de leerontwikkeling? Dit bespreken wij in het onderwijszorgoverleg en indien nodig in de CvB en met de directie.</p> <p>Twee keer per jaar wordt de SCOL-vragenlijst afgenomen om de ontwikkeling op sociaal emotioneel gebied in kaart te brengen. De KiVa-monitor wordt één keer per jaar afgenomen. De resultaten uit deze vragenlijsten worden geanalyseerd en besproken. Van daaruit kunnen interventies worden ingezet op leerling-, groeps- of schoolniveau.</p> <p>De school beschikt over een eigen schoolmaatschappelijk werker, die ook verbonden is aan Basalt Revalidatie. Daarnaast is er ook een schoolmaatschappelijk werker vanuit CJG verbonden aan de school.</p> <p>In elk geval één keer per jaar vinden er planbesprekingen plaats waarin het behandelteam van Basalt Revalidatie, de klassenleiding en de ouders om tafel zitten om tot een goede afstemming van zorg en onderwijs te komen. Indien nodig is er ruimte om tussentijds een oudergesprek te plannen.</p>

<p>Ondersteuning van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte aan passend leesonderwijs.</p>	<p>De Piramide maakt gebruik van het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het SBO (2011). Binnen de school hebben we een duidelijke aanpak ten aanzien van problemen op het gebied van lezen en spelling. Bij een vermoeden van onderliggende problematiek op het gebied van lezen en spelling wordt in het onderwijszorgoverleg besloten om een meettraject lezen-spelling in te zetten. De IB-er neemt dan drie keer in een jaar een aantal toetsen af. Op basis hiervan wordt handelingsgericht werken ingezet. Na een meettraject (gebaseerd op het voorbeeld van Bazalt Groep) van een jaar waarbij intensieve begeleiding en handelingsgericht werken is ingezet al dan niet met steun vanuit logopedie worden de resultaten geanalyseerd en besproken om te bepalen of een dyslexieonderzoek door de schoolpsycholoog gewenst is. Zij kan op basis van resultaten van het meettraject een dyslexie onderzoek doen en een dyslexie verklaring uitschrijven. Als er een dyslexieverklaring wordt afgegeven wordt het intensieve begeleidingstraject voortgezet. Indien er sprake is van enkelvoudige dyslexie dan kan ONL ingeschakeld worden. Bij co-morbiditeit zetten we in op externe logopedie met een expert die bekend is met het ONL-begeleidingstraject.</p>
<p>Ondersteuning van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte aan passend reken- en wiskundeonderwijs.</p>	<p>De Piramide maakt gebruik van het protocol Dyscalculie zoals dit landelijk is ontwikkeld: Protocol Ernstige Reken- en Wiskundeproblemen/Dyscalculie (2011). Binnen de school hebben we een duidelijke aanpak voor leerlingen met rekenproblemen. Naast de reguliere methode hebben we een remediërend programma. Binnen het onderwijszorgoverleg worden afspraken gemaakt over de benodigde interventies. Indien nodig kan de intern begeleider rekenonderzoek afnemen om van daaruit het rekenonderwijs voor de leerling verder vorm te geven. Na een meettraject van een jaar waarbij intensieve begeleiding en handelingsgericht werken is ingezet, al dan niet met extra steun, worden de resultaten geanalyseerd en besproken om te bepalen of een dyscalculieonderzoek door de schoolpsycholoog gewenst is.</p>
<p>Ondersteuning van leerlingen die ziek zijn en tijdelijk niet naar school kunnen.</p>	<p>SO De Piramide is een school voor leerlingen die lichamelijk beperkt zijn of langdurig ziek zijn. Het is onze expertise om zieke leerlingen juist in de school te begeleiden. Ons team van onderwijsassistenten helpt leerlingen bij het leren en is verantwoordelijk voor de persoonlijke verzorging van de leerlingen in de school. Er is een medisch zorgteam op school aanwezig. De leerlingen kunnen gedurende de schooldag rusten in de groep of in een speciaal ingerichte ruimte. Schooltijden kunnen indien nodig in overleg met de CvB, waarin de schoolarts zitting heeft, worden aangepast. Ook is er bij ziekenhuisopnames nauw contact met de ziekenhuisschool. Het is mogelijk om Office Teams in te zetten, waarmee leerlingen digitaal verbonden kunnen blijven met de groep. Wanneer een leerling een week of langer niet naar school kan volgens wij ons stroomschema 'Onderwijs op afstand'. Zie bijlage 2.</p>

5. Plusondersteuning

SO De Piramide kan voor individuele leerlingen ondersteuning organiseren die aanvullend is op de kernondersteuning. Dat noemen wij plusondersteuning. Voor de inzet van plusondersteuning is meestal aanvullende bekostiging nodig. Als het gaat om hulp bij het leren (onderwijsondersteuning) zal De Piramide, in overleg met ouders, een beroep doen op een samenwerkingsverband voor passend onderwijs. De extra bekostiging kan bijvoorbeeld worden verstrekt in de vorm van een individueel arrangement. Wanneer het gaat om een vorm van verpleegkundige zorg werkt de school samen met ouders om inzet van een zorgverlener van buiten de school mogelijk te maken. Persoonlijke begeleiding in de klas en persoonlijke verzorging worden bekostigd vanuit de OJA-regeling.

In het OPP van de leerling wordt beschreven welke plusondersteuning wordt ingezet. Vanuit hulpvraag en belemmerende factoren wordt de ondersteuningsbehoefte benoemd. Uit de ondersteuningsbehoefte wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de voor de leerlingen bevorderende factoren. Voor de plusondersteuning kijkt De Piramide naar de volgende ondersteuningsthema's (met per thema een voorbeeld van een vorm van plusondersteuning):

Plusondersteuning (thema's uit het ontwikkelingsperspectiefplan van SO De Piramide met voorbeelden van wat plusondersteuning kan inhouden)	
Ondersteuner / organisatie / geldstroom	ondersteuningsbehoefte
RT-intern	-Didactische ondersteuning
Basalt onderwijsondersteuning	-Logo OOS -Ergo OOS
Basalt Groep en ONL	-Dyslexie vaststelling -Dyslexie ondersteuning -Afname capaciteitenonderzoek
Ambulante begeleiding-intern	-Individuele begeleiding in brede zin vanuit TLV hoog -Individuele begeleiding in brede zin vanuit arrangement
Piramide/Basalt ondersteuning sociaal emotioneel	-Coaching intern -Psychologie -MRT
Basalt therapie	-Logopedie -Ergotherapie -Fysiotherapie -Hydrotherapie
Persoonlijke begeleiding	-Ondersteuning van leerling in het dagelijkse handelen
VISIO / Bartimeus	-VFO -Kijkstrategietraining -Ondersteuning leerkracht in didactisch handelen vanuit visus -Ondersteuning bij inzet hulpmiddelen -Afname capaciteitenonderzoek
LWOE	-Observatie -Van signalering naar diagnosticeren

	-Ondersteuning leerkracht didactisch handelen bij epilepsie -Afname capaciteitenonderzoek -Volgen van de leerling op ziektebeeld
Florence Kinderthuiszorg	Aanvullende/gespecialiseerde verpleegkundige inzet

6. Ondersteuningsbehoeften gekoppeld aan TLV- categorieën

Indien er sprake is van een intensieve ondersteuningsbehoeften op tenminste twee van de volgende gebieden is een TLV midden geïndiceerd:

- didactische ontwikkeling inclusief de executieve functies;
- sociaal emotionele ontwikkeling;
- communicatieve ontwikkeling;
- fysieke ontwikkeling;
- medische ontwikkeling;
- combinatie van bovenstaande.

Indien er sprake is van een intensieve ondersteuningsbehoefte op tenminste drie van de volgende gebieden is een TLV hoog geïndiceerd:

- didactische ontwikkeling inclusief de executieve functies;
- sociaal emotionele ontwikkeling;
- communicatieve ontwikkeling;
- fysieke ontwikkeling;
- medische ontwikkeling;
- combinatie van bovenstaande.

TLV-categorie → Domeinen ↓	Laag (1) (Kernondersteuning)	Midden (2) (Plusondersteuning)	Hoog (3) (Plusondersteuning)
Groepsgrootte	Max.15 leerlingen	Max. 15 leerlingen	Max. 15 leerlingen
Ondersteuning in de groep	1 leerkracht 1 onderwijsassistent	1 leerkracht 1 onderwijsassistent	1 leerkracht 1 onderwijsassistent
Individuele ondersteuning		Inzet persoonlijke begeleiding (maximaal 5 uur per week). Inzet logo of ergo OOS.	Inzet persoonlijke begeleiding (meer dan 5 uur per week) Inzet remedial teaching (individueel). Inzet logo of ergo OOS. Inzet AB intern: 2 x per week. NT2 ondersteuning: individuele hulp nodig bij leren Nederlands.
Executieve functies en vaardigheden	Zelfstandig werken is mogelijk, indien nodig met aansturing op afstand.	Zelfstandig werken is mogelijk in directe nabijheid van klassenleiding. Verlengde instructie nodig naast groepsinstructie. Lichte ondersteuning in prikkelverwerking: inzet tangle, studybuddy,	Individuele en verlengde instructie nodig naast groepsinstructie. Zelfstandig werken niet mogelijk zonder ondersteuning. Zwaardere ondersteuning in prikkelverwerking: prikkelarm rusten, prikkelarme omgeving

		geluiddempende koptelefoon.	Mogelijkheid tijdelijk in prikkelarme ruimte te verblijven.
Didactische ontwikkeling	Aanbieding groepsinstructie is voldoende.	Aanpassingen in onderwijsprogramma nodig t.g.v. beperkte belastbaarheid (afwezigheid door rustmomenten). Aanpassingen in onderwijsprogramma t.g.v. achterstanden in didactische ontwikkeling. Individuele leerlijn voor één vak.	Aanpassingen in onderwijsprogramma vanwege verminderde aanwezigheid (aangepaste lestijden). Grote aanpassingen nodig in aanbod onderwijs: individuele leerlijn voor meerdere vakken.
Communicatieve ontwikkeling	Verloopt leeftijdsadequaat.	Inzet pictogrammen. Inzet ondersteunende gebaren. Inzet Logo OOS.	Communicatie slechts mogelijk via gebaren of inzet spraakcomputer.
Sociaal emotionele ontwikkeling	Verloopt leeftijdsadequaat.	Incidenteel extra begeleiding nodig bij groepsactiviteiten.	Ondersteuning nodig om de groepsprocessen adequaat te laten verlopen.
Fysieke ontwikkeling	Incidenteel. Op afstand. Op afroep.	Ondersteuning tot maximaal 4 x per dag.	Meer dan 4 x per dag.
Medische ondersteuning	Incidenteel. Op afstand. Op afroep.	Tot maximaal 2 x per dag.	Meer dan 2 x per dag.
Materialen/ Hulpmiddelen	n.v.t.	Inzet hulpmiddelen ter compensatie van fysieke beperkingen. Aangepast schoolmeubilair (kostprijs < €2500). Aanpassingen in digitale hulpmiddelen (kostprijs < €500).	Inzet hulpmiddelen ter compensatie van fysieke beperkingen. Aangepast schoolmeubilair (kostprijs > €2500). Aanpassingen in digitale hulpmiddelen (kostprijs > €500).
Inzet therapieën.	Maximaal 1 therapie onder schooltijd	Geïntegreerd aanbod nodig van onderwijs en therapie (tot 4 therapieën onder schooltijd).	Geïntegreerd aanbod nodig van onderwijs en therapie: nauwe samenwerking met therapeuten noodzakelijk.
Ondersteuning vanuit externen.	Laagfrequent. Maximale één externe partij.	Twee tot drie verschillende externe partijen. Frequentie: 1 uur p/m.	Drie of meer verschillende externe partijen. Frequentie: 1 uur p/w.
Aanpassing in schoolgebouw	Rolstoeltoegankelijk	Rolstoeltoegankelijk	Rolstoeltoegankelijk Gebruik tillift Aangepaste toiletruimte

		Gebruik tillift Hulpmiddelen toiletruimte	
Aanpassingen bewegings- onderwijs	Aangepast bewegingsonderwijs s indien nodig.	Aangepast bewegingsonderwijs noodzakelijk. Bewegen in het water i.p.v. bewegen in de gymzaal.	Aangepast bewegingsonderwijs noodzakelijk. Bewegen in het water i.p.v. bewegen in de gymzaal.
Overleg, frequentie en intensiteit	Bestaande overlegstructuur wordt gevolgd (CVB, OZO, PBS, OPP-gesprekken).	Naast de bestaande overlegstructuur zijn er vier extra overleggen per schooljaar nodig.	Naast de bestaande overlegstructuren zijn meerdere overleggen per maand met verschillende disciplines noodzakelijk om de ontwikkeling van de leerling te volgen en schoolgang mogelijk te maken.

7. Arrangement: Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel

Binnen de doelgroep van De Piramide is de afgelopen jaren de groep leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel sterk naar voren gekomen. De Piramide heeft zich in het onderwijs aan deze leerlingen gespecialiseerd. Wij doen dat op verschillende manieren. Een deel van de op De Piramide ingeschreven leerlingen heeft te maken met een vorm van hersenletsel. Het ambulante team van De Piramide begeleidt leerlingen en professionals op reguliere PO- en VO-scholen (consultatie) en het is mogelijk tijdelijk voor observatie op De Piramide geplaatst te worden. Daarbij gaat het om leerlingen, waarbij onderzocht moet worden welke leer- en ontwikkelmogelijkheden een leerling heeft en welke ondersteuning daarbij nodig is. Bij observatie blijft de leerlingen op de eigen school (de stamschool) ingeschreven staan. De stamschool blijft zorgplichtig. Het samenwerkingsverband, waarvan de leerling deel uitmaakt, betaalt het observatie-arrangement. Hieronder is in het arrangement 'Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel' uitgewerkt welke ondersteuning De Piramide aan deze leerlingen kan bieden.

Arrangement Observatie van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel

Per jaar krijgen in Nederland de ouders van zo'n 19.000 kinderen te horen dat hun kind hersenletsel heeft opgelopen door een val, een stoeipartij, een ongeluk of door ziekte. Dit hoofdletsel kan op langere termijn verstrekende gevolgen hebben op het gebied van gedrag, belastbaarheid, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek en executieve functies. Het hersenletsel werkt ook door op het schoolse leren en de mogelijkheid om zich met behoud van energie en welbevinden in het reguliere onderwijs te handhaven. Veel leerlingen ervaren na het opgelopen hersenletsel een combinatie van verschillende klachten zoals meer moeite met het richten van de aandacht en de volgehouden aandacht, problemen met het geheugen en het uitvoeren van dubbeltaken. Het lukt ze niet om hun zaken nog goed te organiseren en te plannen, ze zijn prikkelgevoeliger geworden en ervaren vaak (fijn)motorische problematiek. Daarnaast spelen vermoeidheidsklachten en belastbaarheidsproblemen vaak een rol. Dit kan ertoe leiden dat het leren van nieuwe informatie complex wordt en/of veel energie kost en dat een leerling niet langer mee kan komen met het tempo van de groep met de daarbij komende sociaal-emotionele problemen. De schoolgang verloopt steeds moeizamer en het schoolverzuim neemt toe.

Vanuit de hersenletsel observatieroute, waarbij de leerling voor een bepaalde periode participeert binnen de specialistische onderwijssetting van De Piramide, wordt multidisciplinair gekeken wat de leerling nodig heeft om tot ontwikkeling te komen en waar deze hulp op de lange termijn aan de leerling geboden kan worden; opnieuw binnen het regulier onderwijs, S(B)O of binnen een andere onderwijs- of begeleidingsvoorziening. Doel is dat de leerling weer blij en gelukkig in het leven kan staan en zichzelf kan omarmen.

De observatieroute op De Piramide is niet voor iedere leerling geschikt, dit geldt voor:

- leerlingen met voorliggende vraagstukken m.b.t. gedrag, communicatie of visus.
- leerlingen, die ouder zijn dan 6 jaar en nog nooit onderwijs hebben gevolgd.
- leerlingen met een laag IQ (bij niet aangeboren hersenletsel langer dan een jaar na het ontstaan van het letsel).
- leerlingen die niet of nauwelijks naar school (kunnen) komen
- leerlingen, die niet kunnen meedraaien in een groep.

1. De hoeveelheid tijd en aandacht

Binnen de groep zal het onderwijs afgestemd worden op de individuele ontwikkeling en behoefte van de leerling. Daarnaast wordt vanuit het Revalidatiecentrum vaak therapie voor de leerling ingezet binnen het rooster wat de leerling volgt zodat een optimaal programma kan worden geboden. In de eerste periode van opbouw van de schoolgang zal daarnaast vanuit onze expertise individuele begeleiding worden gegeven om inzicht te krijgen in het functioneren van de leerling: gedragsmatig, sociaal-emotioneel, cognitief en fysiek. Zo brengen we in kaart wat een leerling nodig heeft om weer tot ontwikkeling te komen en zijn mogelijkheden en leeringangen te herontdekken. Opgedane kennis en ervaringen vanuit de klas, de therapie en vanuit de deze individuele setting worden uitgewisseld met de groepsleraar, onderwijsassistent, intern begeleider en revalidatie zodat het onderwijs en de therapie hierop aan kunnen worden gepast en afgestemd. Hierbij is het belangrijk voor alle betrokkenen om flexibel te zijn en out of the box te kunnen denken om steeds weer een passende oplossing te zoeken die mogelijk is binnen ons geheel van onderwijsaanbod.

2. Het onderwijsmateriaal

Hierbij kan gedacht worden aan inzet van:

- een app voor cognitieve training,
- aangepast materiaal voor oefening van ruimtelijke oriëntatie,
- hulpmiddelen op het gebied van planning en organisatie zoals dagroosters, weekorganizers, digitale agendagebruik,
- hulpmiddelen voor het richten van de aandacht zoals time timer, koptelefoon, study buddy, picto's, inzet stop-denk-doe-check methode,
- extra ondersteuning bij taakaanpak door helpen bij opstarten, terugvragen opdracht, individueel herhaalde instructie, begeleide verwerking, vraagdobbelsteen, stoplicht voor hulpvragen,
- inbouwen van cognitief rustmomentje en langere rustmomenten,
- aanpassingen op fysiek gebied meubilair, fysieke ruimte en materialen zowel voor de grove motoriek als voor de fijne motoriek.

3. De ruimtelijke omgeving

We bieden onderwijs aan in kleine groepen, waarbij rekening wordt gehouden met de prikkelgevoeligheid en de behoefte aan duidelijkheid en structuur. Het schoolgebouw is ontworpen op fysieke beperkingen en is door middel van een loopbrug verbonden met Basalt Revalidatie, waardoor therapeutische inzet goed te realiseren is.

4. De expertise

Specifieke kennis en kunde	Opleiding/werkervaring	Inzet en zichtbaarheid
NAH-specialist	Orthopedagoog/onderwijskundige gespecialiseerd in NAH problematiek en met kennis van de interventies en aanpassingen die vanuit het (speciaal) onderwijs voor kinderen met hersenletsel te realiseren zijn.	Individuele begeleidingsuren vanuit een arrangement. Trajectbegeleiding van leerlingen uit het PO en VO naar de observatieroute of TLV. Coördinatie van het traject van de leerling gedurende de plaatsing op De Piramide. Ondersteuning van implementatie handelingsadviezen revalidatie. Formuleert in samenwerking met klassenleiding en andere betrokkenen de uitkomsten van het observatietraject.
NAH team	Revalidatiearts en specialisten op het gebied van de NAH binnen Basalt Revalidatie.	Coördinatie van extra zorg rondom de leerling, advisering m.b.t. de op school in te zetten zorg.
AB-team	Onderwijsspecialisten met kennis op het gebied van (niet aangeboren) hersenletsel.	AB-team
Team leraren, onderwijsassistenten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren	Extra scholing op het gebied van NAH door middel van interne deskundigheidbevordering en individuele cursussen of opleidingen.	Team leraren, onderwijsassistenten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren

Zorg	School: verpleegkundige en onderwijsassistenten. In een aantal gevallen zal plusondersteuning op het gebied van zorg nodig zijn. Denk bijvoorbeeld aan ondersteunende begeleiding in de groep om de leerling in staat te stellen deel te nemen aan het onderwijsleerproces.	In geval van externe op school in te zetten medische zorg is samenwerking met ouders nodig om de betreffende zorg aan te vragen. Persoonlijke verzorging en persoonlijke begeleiding wordt via de OJ- regeling aangevraagd en ingezet
------	---	--

5. De samenwerking met andere instanties

Organisatie	Functie/deskundigheid	Inzet en zichtbaarheid
Basalt Revalidatie	Revalidatiearts	
	Neuropsycholoog	Afname NPO en uitleg hiervan aan schoolteam/ouders. Bieden van handelingsadviezen in relatie tot het onderwijs en therapie.
	Therapeuten	Let bieden van therapie (logo, ergo, fysio) aan de leerling binnen Basalt revalidatie en/of in de klas.
Stamschool van de leerling		Verplichtig voor wat betreft de vervolgstappen van de leerling na afloop van een observatietraject.

7. Protocollen en andere informatie over de school

Alle protocollen en andere informatie, zoals de schoolgids, kunt u vinden op onze website: www.sovsodepiramide.nl Voor protocollen via het hoofdmenu > documenten > protocollen.

8. Zorgplicht

Sinds de invoering van passend onderwijs hebben schoolbesturen zorgplicht. Dit betekent dat zij verantwoordelijk zijn om te onderzoeken of de school aan een leerling met extra onderwijs- en ondersteuningsbehoeften passend onderwijs kan bieden, eventueel met de inzet van extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. Soms is van tevoren niet duidelijk of en zo ja welke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften de leerling heeft. Dan heeft de school zes weken na schriftelijke aanmelding door de ouder(s)/verzorger(s) de tijd om te onderzoeken welke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften de leerling heeft en of de school passend onderwijs kan bieden. De periode van zes weken kan eenmalig met vier weken worden verlengd. Dit moet wel aan de ouders worden gemeld. Kan een school deze benodigde ondersteuning niet bieden, dan zoekt zij samen met ouders naar een passende plek op een andere school. Het samenwerkingsverband kan hierin ondersteunen, maar de schoolbesturen zijn en blijven verantwoordelijk.

De zorgplicht houdt ook in dat een school een leerling pas mag verwijderen als een andere school bereid is gevonden die leerling toe te laten. Zo wordt voorkomen dat een leerling tussen wal en schip valt. Een school kan een leerling weigeren als de school vol is. Hierbij geldt wel dat de school een consequent en transparant toelatingsbeleid heeft. Ook indien ouders de grondslag van de (bijzondere) school niet erkennen, is dit grond voor weigering. Het toelatingsbeleid van scholen is niet alleen voor ouders inzichtelijk, ook voor collega-scholen in het werkgebied is duidelijk hoe scholen omgaan met het toelaten van leerlingen. In werkgebieden waar sprake is van plaatsingsproblematiek, omdat veel scholen vol zijn, voeren scholen actief overleg om dit gezamenlijk op te lossen. Thuisnabij onderwijs is het uitgangspunt. Mocht blijken dat scholen/schoolbesturen onvoldoende rekening houden met de zorgplicht, dan spreken schooldirecteuren elkaar hier actief op aan. In laatste instantie kan de directeur van het samenwerkingsverband met schoolbesturen in gesprek gaan en eventueel besluiten het bestuur van het samenwerkingsverband maatregelen voor te stellen. Bij tussentijdse schoolwisseling van leerlingen hebben scholen altijd contact met elkaar voor zij een leerling van een andere school aannemen. Dit geldt overigens niet alleen voor situaties waarop de zorgplicht mogelijk van toepassing is, maar ook om overplaatsingen (bijvoorbeeld BAO > BAO, of S(B)O - BAO, situaties van onvrede bij ouders, etc.)

9. Ontwikkeling van de school

De plannen voor de toekomst zijn beschreven in ons schoolplan 2023-2027: 'Onderwijs speciaal voor de toekomst –Back to the Basics-'. Ook dit plan is te vinden op onze website onder 'documenten'.

Bijlage 1 – Doelgroepenmodel

Doelgroepenmodel SO De Piramide (vastgesteld 20-06-2023)

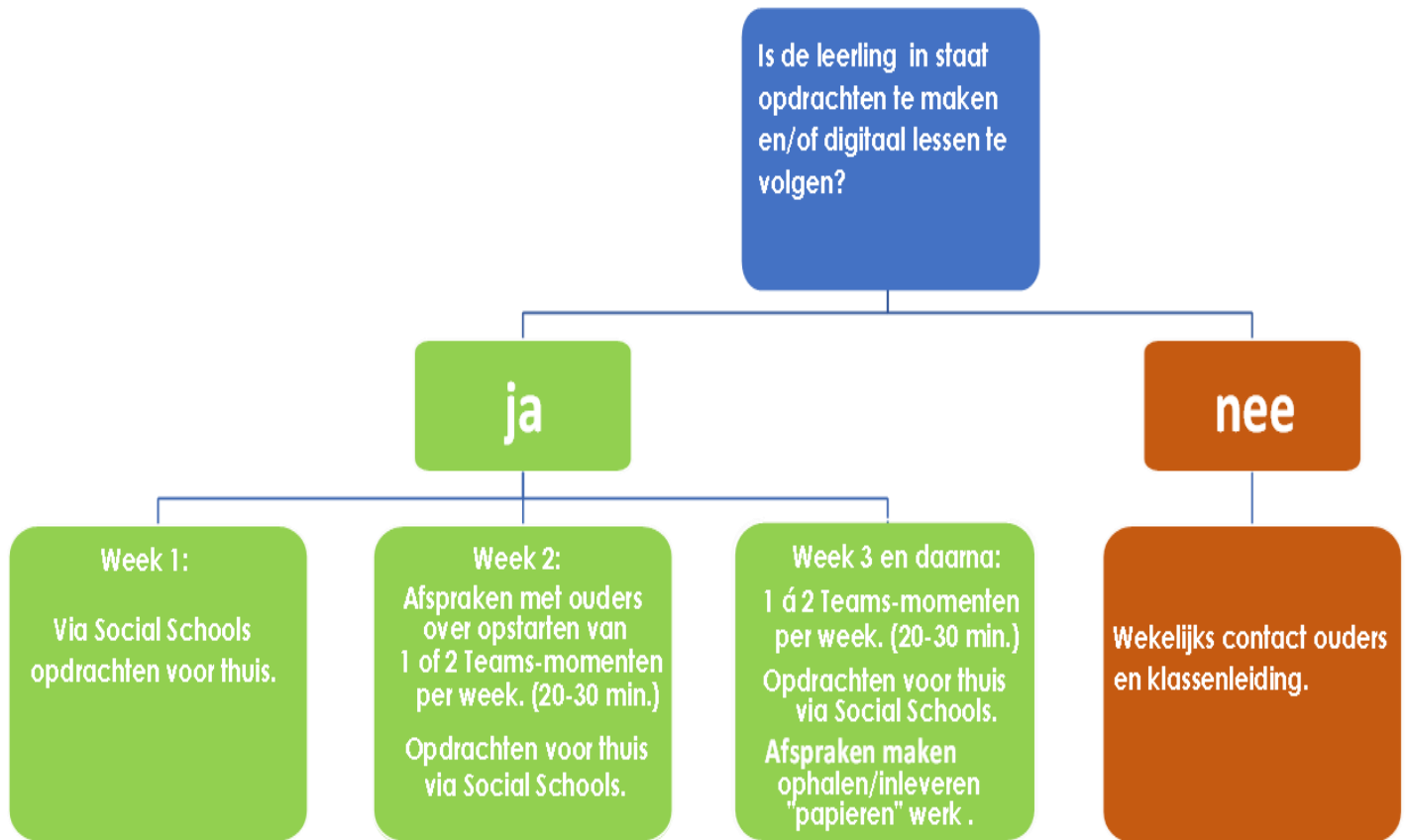
Profiel (Leerroute)	1, 2, 3	4	5	6	6	7	7	
Verbaal IQ	< 50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	
Perfomaal IQ	<50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	
Totaal IQ	<50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	
Sociaal Emotioneel functioneren	< 6 jaar	6-9 jaar	6-9 jaar	9-11 jaar	Kalender leeftijd	Kalender leeftijd	> 12 jaar	
Didactisch functioneringsniveau	M3 – E4	M5	E5	M6	E6	E7	M8	
DLE	<25	25	30	35	40	50	55	
LRS	< 50%	50%	55-60%	65%	75%	85%	95%	
Leerstandaard leerlijn	intensief	intensief	intensief	intensief	basis	basis	verdiepend	
Leerstandaard referentieniveau	< 1F	< 1F	< 1F	<1F	1F	1F	2F/1S	
Leerkenmerken	Sensomotorisch Pragmatisch egocentrisch Praktisch leren Vanuit het concrete	Egocentrische naar perfomaal Leert door voordoen- nadoen	Egocentrische naar perfomaal Leert door voordoen- nadoen	Perfomaal Leert concreet Maar is handeling gericht	Perfomaal is handeling gericht Groeps- instructie volgend	Toepassing gericht Past aangeleerde leerstof toe	Belekenisgericht Komt tot bestuderend onderzoekend leren	Belekenisgericht Analyseert, legt verbanden en trekt conclusies
Kenmerk instructie behoefte	Zintuiglijke ervaringen op laten doen	Verlengde instructie begeleide verwerking	Verlengde instructie begeleide verwerking	Verlengde instructie begeleide verwerking	Groeps- instructie volgend	Groeps- instructie volgend	Zelfstandig opstarten en verwerken	Zelfstandig opstarten en verwerken
Ondersteuningsbehoefte leren en ontwikkelen	zeer intensief	intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijdsadequaat
Ondersteuningsbehoefte SEO	zeer intensief	intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijdsadequaat
Ondersteuningsbehoefte communicatie	zeer intensief	intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijdsadequaat
Ondersteuningsbehoefte fysiek	zeer intensief	intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	op afroep
Ondersteuningsbehoefte medisch	zeer intensief	intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	op afroep
Verwachte Uitstroombestemming	VSO ZMLK	VSO Arbeid PRO	VSO Arbeid PRO	VSO Basis Basis	VSO Kader Kader	VSO TL TL	VSO havo havo	VSO VWO VWO

Bijlage 2 – Stroomschema 'Onderwijs op afstand'

SO De Piramide - Onderwijs op afstand

Vastgesteld 7-2-2023

Wanneer een leerling een week of langer niet naar school kan, volgen wij onderstaand stroomschema:

Afspraken Teams-momenten

Om de Teams-momenten zo goed mogelijk te laten verlopen, maken wij de volgende afspraken:

- Teams-momenten kunnen ingepland worden voor individuele instructie of het bijwonen van een groepsactiviteit in de klas.
- Instructietijd via Teams is echt voor de leerling. Vragen van ouders graag telefonisch of via Social Schools.
- De leerling is op de afgesproken tijd digitaal aanwezig.
- Graag tijdig via Social Schools doorgeven wanneer de leerling de les of activiteit niet kan bijwonen.